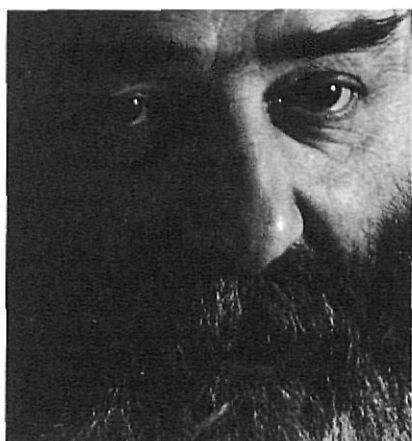

Figures

Sebastià Salellas, el defensor dels marginats

Text: *Xevi Planas*

Fotos: *Josep Maria Oliveras*

Cristià convençut per les tesis de la teologia de l'alliberament, Sebastià Salellas és un advocat que se sent especialment a gust defensant els col·lectius socialment més marginats, des dels treballadors africans fins als insubmisos. Ha militat políticament en el sindicalisme llibertari, el nacionalisme republicà i el socialisme possibilista abans d'abandonar el joc dels partits i els sindicats per alinear-se al costat dels col·lectius que lluiten contra la globalització de la societat amb l'objectiu d'afeblir el capitalisme. Ha fundat el taller de cultura Memòria, Lluita i Resistència per combatre l'amnèsia col·lectiva davant els fets de la història.

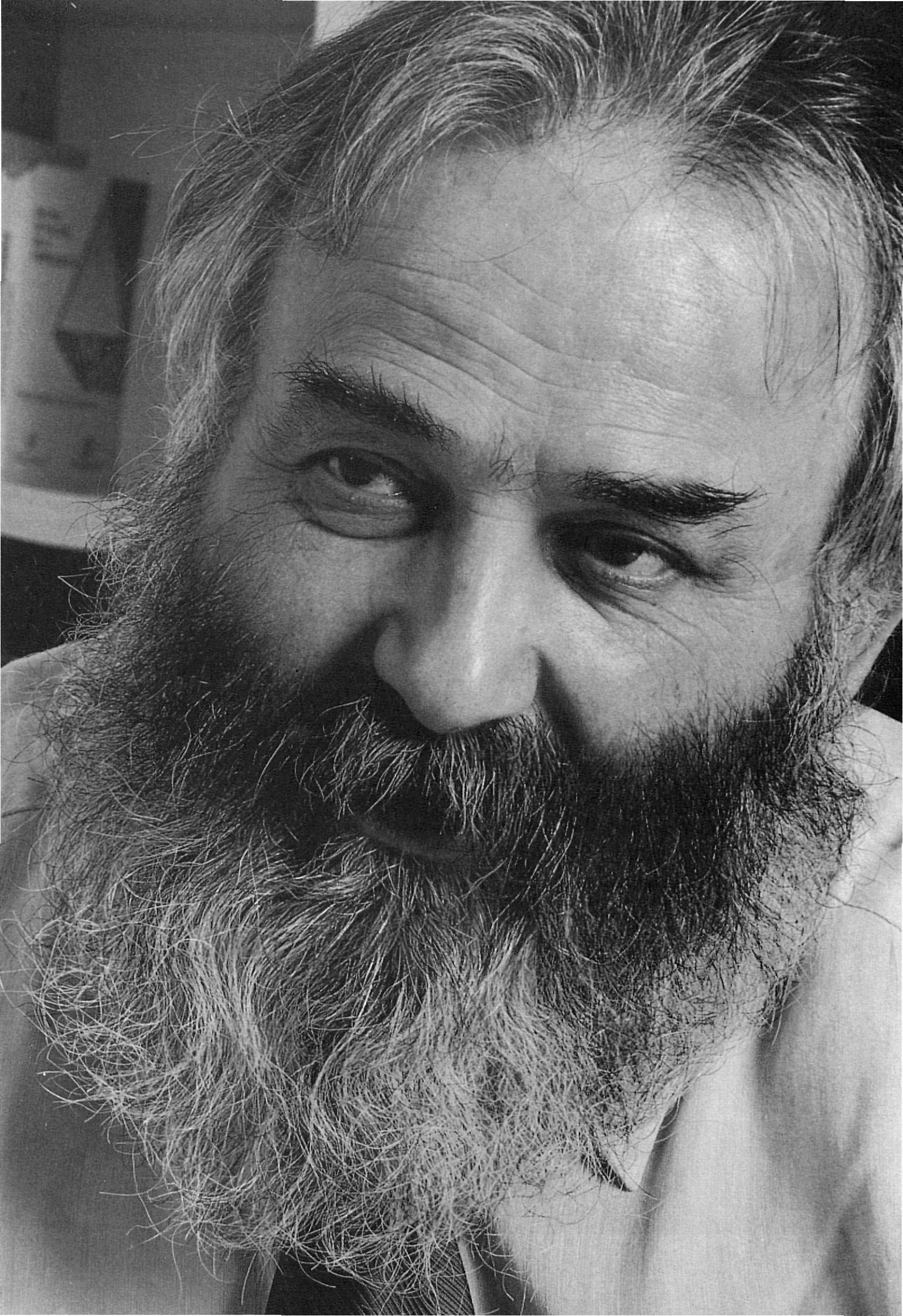
Quins són els seus orígens familiars?

Vinc d'una família de petits propietaris rurals, tant per part de pare com per part de mare. Els meus avis paterns eren de Darnius. La família del meu pare va perdre tot el que tenia a conseqüència de la Guerra Civil. El meu pare i els seus quatre germans es van haver d'espavilar en un entorn molt dur. Va fer la guerra amb els rojos i va patir el llarg silenci de la postguerra. Va passar força temps en camps de concentració i va quedar traumatitzat pels efectes de la guerra. Quan es va casar amb la meua mare van anar a viure a Vilada-

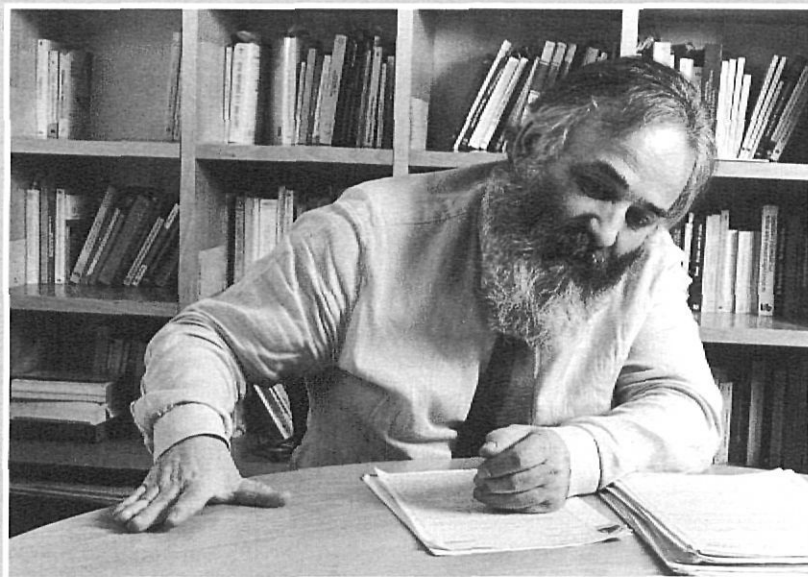
mat, d'on és originària la família d'ella. Els meus avis materns eren masovers d'un castell important que hi ha al poble, on van amagar molta gent durant la guerra. Es guanyaven bastant bé la vida. Els meus pares treballaven de llenyataires. Vaig néixer el 1948 a Viladamat. Tinc una germana gran que és mestra. És la directora del col·legi Josep Pallach, de Figueres.

Va viure una infantesa agradable?

No tinc gaires records de quan era petit. Diuen que vaig aprendre a llegir abans dels tres anys amb *La Vanguardia*. Quan vaig entrar a l'escola als cinc anys no sabia

«Em sento cristià. M'identifico plenament amb la teologia de l'alliberament. El problema és que a Catalunya l'Església està adormida»

SEBASTIÀ SALELLAS I MAGRET va néixer el 18 d'agost de 1948 a Viladamat, a l'Empordà. Viu a Girona des del 1965. Va ser regidor de Serveis Socials i Joventut de l'Ajuntament de Girona pel PSC entre el 1983 i el 1991. Ha estat assessor legal i gerent del Patronat Provincial de l'Habitatge.

És llicenciat en dret per la Universitat de Barcelona. Va començar a treballar d'advocat el 1977 en el despatx del lletrat Pere Ribas, al qual va estar vinculat fins que el 1982 es va establir pel seu compte. Des del curs 1992-1993 és professor associat de dret penal a la Facultat de Dret de la Universitat de Girona. També és professor de l'Escola de Pràctica Jurídica del Col·legi d'Advocats de Girona i, des del 1986, de l'Àrea Específica de Dret de l'Escola d'Adults de Salt. Ha pres part en seminaris i ponències preparatius de la Llei del Jurat, i ha estat ponent convidat als Congressos Internacionals sobre Ciències Penals a l'Havana. Va crear i presidir la secció de Drets Humans del Col·legi d'Advocats de Girona, i va fundar el taller de cultura Memòria, Lluita i Resistència.

És un dels redactors de les quaranta propostes sobre immigració aprovades pel Parlament de Catalunya i la Unesco. Ha assessorat jurídicament l'Associació de Treballadors Africans de Girona, el Grup de Recerca i Atenció a les Minories Ètniques i Culturals, l'Associació Ciutadana d'Afectats per la Sida de Girona, el Moviment d'Objecció de Consciència-Insubmissió, el col·lectiu Maulets i diversos independentistes (com els afectats per les tortures de l'Operació Garzón del 1992), els moviments *okupes* de les terres de Girona, Joves Llibertaris de Figueres, la Unió de Pagesos, l'Associació de Pares d'Instituts d'Ensenyament Secundari, etc. Ha presidit la secció local de Girona de l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates i des del 1979 escriu al diari *El Punt*, al qual actualment està lligat com a membre del consell editorial de l'edició de Girona.

escriure, però ja sabia llegir. Sempre he trobat un encert que a casa es llegís cada dia el diari. L'escola de Viladamat era la típica d'un poble en aquella època. Els nens estàvem separats de les nenes. Cantàvem *Cara al sol* i el mes de maig ens el passàvem resant pregàries a la Verge Maria. El capellà del poble tenia un paper important a l'escola. Vaig tenir un gran mestre, el senyor Joan Baptista Domènech. Havia estat republicà i va arribar a ser alcalde del poble durant el franquisme. Quan ens ensenyava la gramàtica del castellà la comparava amb la del català. Això ens permetia aprendre indirectament les regles del català. Vaig tenir la sort d'educar-me en una escola primària interessant.

Va créixer en un ambient cristià?

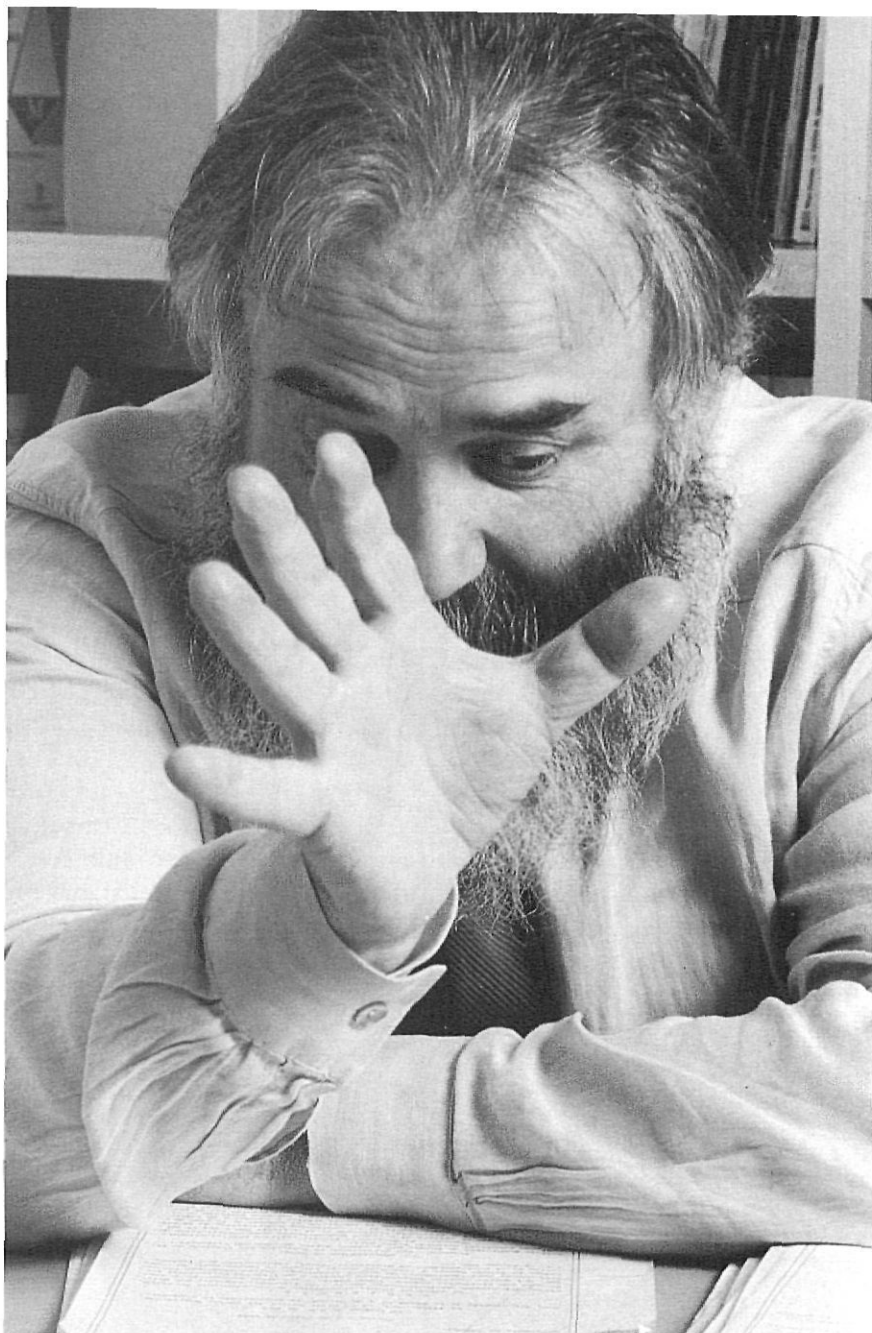
Vaig créixer en un ambient molt cristià. La meua mare és profundament catòlica i practicant. Considera el mossèn com una autoritat. Per això a casa hem tingut sempre una excel·lent relació amb el capellà del poble i amb altres mossens. Els nanos d'aquella zona de l'Empordà vam tenir la sort que al començament dels anys 60 van destinar en Pep Collell de capellà a Albons. La seva arribada va generar una moguda juvenil molt important en aquells pobles. A partir dels catorze anys jo ja tenia contactes amb gent de Girona a través de l'Església. Entre una cosa i l'altra, em vaig trobar organitzant campaments, colònies d'estiu i sortides d'escoltisme. Estava molt implicat en les activitats juvenils. Vaig ser un dels impulsors a Girona del moviment de fraternitat cristiana de l'Hospitalitat de Lorda. La situació dels malalts que no es podien valdre

per ells mateixos era molt lamentable en aquella època. No sortien mai de casa i vivien tancats en una realitat que no tenia res a veure amb la del món exterior. Vam crear un ambient de solidaritat al seu entorn. Els dúiem a Lorda i allà els joves passàvem les llarguíssimes nits en un espai alternatiu que ens facilitava el contacte amb joves estrangers. Aprofitàvem aquelles estones per discutir sobre mil coses, en unes trobades insòlites en ple franquisme.

Continua sentint-se cristià?

Em continuo sentint cristià. Llavors els moviments d'Església eren els únics que t'oferien un camí per sentir-te al marge del món oficial. *El meu pare va ser regidor de Cultura de Viladamat durant un temps i recordo els controls de tota mena que havia de patir per intentar fer el poc que podia fer en aquell temps un regidor com ell, que era programar una audició de sardanes per la festa major.* El franquisme era molt dur. L'Església, en canvi, vivia un moment d'una gran obertura. Amb Joan XXIII al Vaticà i amb els aires renovadors del Concili, els capellans es van treure les sotanes i es van posar a treballar per la societat arremangant-se les mànigues de la camisa. Els anys 60 van ser els millors del segle XX pel que fa a l'Església, que llavors defensava una visió del món progressista, basada en una doctrina socialista que va inspirar les revolucions de l'Amèrica Llatina. Tot això donava peu als joves a pensar que podíem canviar-ho tot a partir dels valors cristians... Sí, ara em continuo sentint cristià. No sóc practicant, però m'identifico plenament amb les tesis de la teolo-

gia de l'alliberament. L'exemple del bisbe Pere Casaldàliga al Brasil és per a mi un referent. És el que haurien de seguir tots els cristians. A Catalunya, en canvi, l'Església està adormida. *Em resulta impossible entendre el cristianisme com l'entén l'Església catalana, que es queda malauradament passiva.* Cada any vaig a Cuba i allà he mantingut converses extraordinàries amb bisbes cristians d'origen africà. Amb ells m'embarcaria en qualsevol projecte. Conec els treballs que han dut a terme al Brasil o al Salvador i em semblen magnífics.

Tornant a la seva adolescència, quines eren les seves principals aficions llavors?

M'agradava escoltar la ràdio, i

recordo els primers programes de televisió en blanc i negre. La televisió arribava com si arribés el mítjà per veure el món nou... Col·leccionava tots els còmics del Capitán Trueno, el Jabato i el Coyote. Esperava il·lusionat que cada dijous els pares tornessin del mercat de Figueres perquè em portessin un nou exemplar amb la continuació de les històries... A partir dels catorze anys vaig treballar tots els estius, perquè la situació econòmica de casa era crítica i volia ser independent. Vaig treballar en la sega al camp quan encara no hi havia recollidores, vaig fer d'ajudant de cuiner i, sobretot, vaig conèixer la muntanya del Ripollès i la Cerdanya ajudant un camioner en la pujada i la baixada dels ramats de xais de l'Empordà.

«L'anarquisme és la millor doctrina que conec. Però si vols fer política efectiva has de seguir l'ideari socialista»

Mentre anava guanyant-me els primers cèntims en aquestes feines, participava en reunions clandestines, sovint a la rectoria de l'església de l'Escala, amb una colla que lluitàvem políticament sota el mateix paraigua. Un dels líders era en Jordi Gasull, que avui encapçala els moviments d'associacions de veïns de Barcelona. A través d'ell vaig establir contacte amb un grup de joves estudiants a Figueres en el qual hi havia el seu germà, en Josep Tero, en Francesc Tubau i en Dídac Piñero. Érem

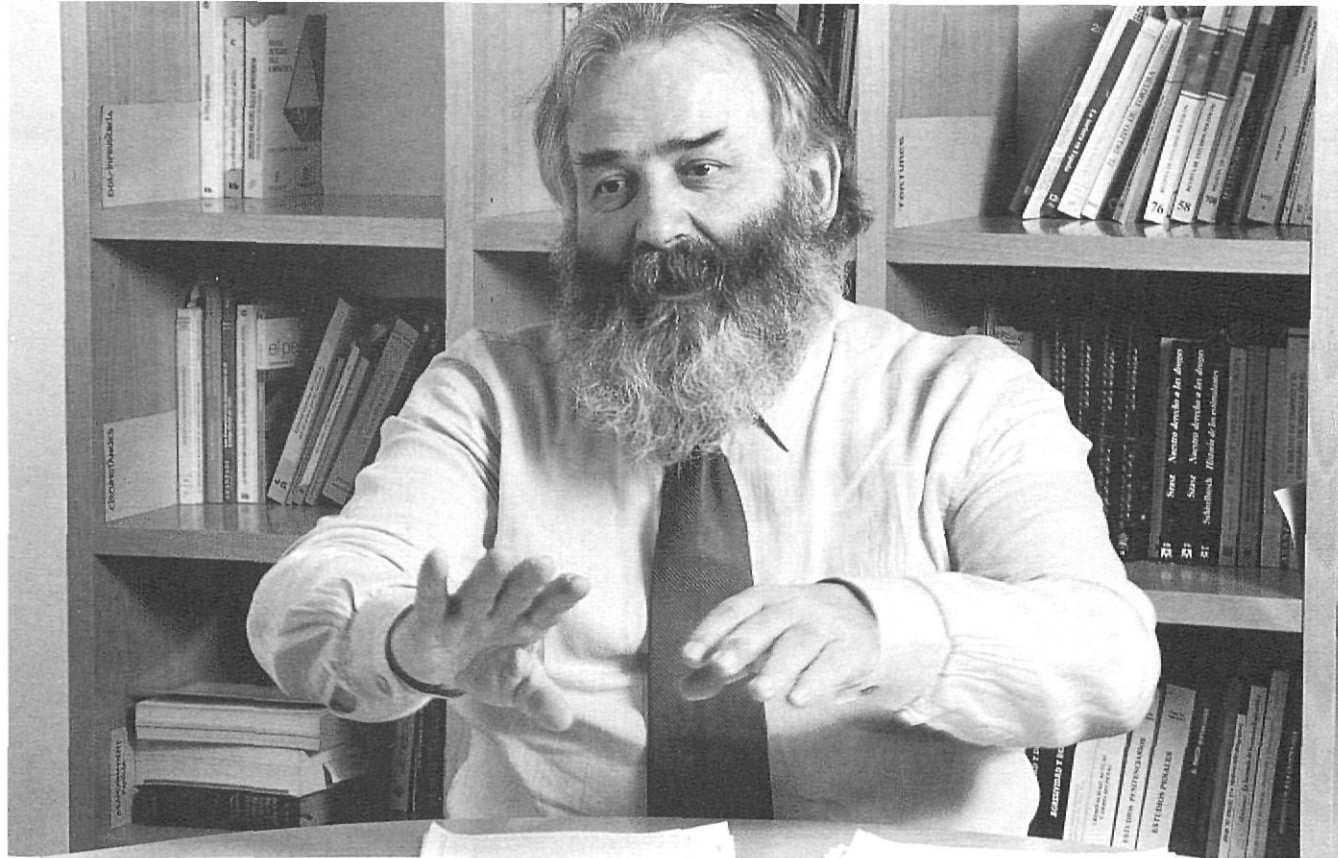
un nucli d'inspiració anarquista que pretenia provocar una crisi del sistema polític espanyol fomentant una alarma desestabilitzadora amb atacs contra el turisme a la Costa Brava. Inlluïts per la lluita armada que practicaven alguns col·lectius de l'època, ens movíem amb uns plantejaments que no eren pas gaire diferents dels del MIL. Alguns companys nostres tenien relació amb resistents del Rosselló i ens anàvem organitzant com un escamot. Vam intentar, sense sort, implicar en la

nostra estratègia alguns joves de Girona, com l'Albert Rossich i els germans Joaquim i Josep Maria Nadal. El 1969 van produir-se unes detencions i un judici molt compromesos per la col·locació d'un artefacte en una discoteca de Platja d'Aro. Això va aturar de cop les activitats del grup, que es va disgregar.

El 1970 se'n va anar a Melilla a fer el servei militar...

A Melilla ho vaig passar malament, perquè em tenien fixat per les activitats subversives que havia muntat en algunes colònies d'estiu i per les meves accions en l'àmbit catalanista. La policia sabia que jo havia escrit a *Presència* sobre la cançó en català i que havia organitzat uns recitals especials de Lluís Llach a Anglès, Girona i diferents localitats quan ell començava a cantar. Vaig tenir una certa relació amb Llach a través d'una amiga comuna d'Anglès, la Conxita Feliu, que havia treballat amb la Núria Batalla en el despatx del seu primer mànager. Tornant de Melilla el 1971, vaig assistir a una mena d'escissió de la comunitat de base d'arrels cristianes que havien muntat en Jaume Curbet, en Joan Carbó, en Manel Serra, en Jordi Nadal, la Quimi Masseguer, l'Anna Birulés, en Xavier Corominas, en Salomó Marquès, la Montse Terradas, la Montse Hosta, la Lluïsa Carbó, en Guillem Terribas i d'altres al pis del número 27 del carrer Muntanya, de Girona, on vivien l'Antoni Puigverd i altra gent. Era amic de la majoria d'ells i fent conya em deien «el pare», perquè jo exercia un cert paper protector i perquè ja llavors duia una barba una

mica paternalista. Quan vaig tornar de Melilla ja no funcionava la comunitat de base, però aquell pis continuava fent la funció de centre d'agitació política i cultural. S'hi movien en Josep Sala, en Josep Tero, la Montse Ten, la Irene Rigau i alguns altres amics amb qui sovint compartíem tertúlia i cervesa en bars com el Plaça, a la plaça del Vi. Amb la Irene Rigau, en Ramon Picamal i alguns altres companys vam muntar un nucli dissident del que havia estat la comunitat de base d'aquell pis.

Entre el jovent que circulava llavors per aquell pis hi havia persones que després han destacat en el món de la política: una ministra del PP, una consellera de la Generalitat de CDC, un alcalde de Llorret de Mar del PSC, un alcalde de Salt del PSC...

Em sembla que cap dels que vam passar per aquell pis no hauria dit mai que alguns de nosaltres algun dia ocuparien càrrecs polítics convencionals. Teníem clar que ho volíem canviar tot. No volíem una reforma, sinó la ruptura amb el franquisme. Era impossible d'imaginar que una d'aquelles persones acabaria integrada en una força política on hi ha exfranquistes.

La seva evolució política també ha estat, com a mínim, curiosa...

Al final del franquisme es va anar encetant el meló de les forces polítiques. Uns quants amics meus van confluïr en el PSC: en Just Casero, en Salvi Jacomet, en Jordi Nadal, l'Albert Rossich... Parlava amb ells i no veia gens clar el paper que estava cridat a assumir el PSC en la nova configuració del panorama polític. Els socialistes defensaven la integració de Catalunya a Espanya, no consideraven prioritària la causa republicana, deixaven que es difuminés l'esperit revolucionari de la classe obrera... No em trobava còmode en aquestes coordenades. Em vaig apuntar a la CNT i hi vaig militar fins que les divisions internes del sindicat van debilitar la lluita llibertària. Al començament de la transició vaig entrar a ERC, que llavors no va poder fer el paper de motor de canvi esperat, perquè en aquell moment arrossegava unes càrregues històriques molt feixugues. Vaig plegar d'ERC i al cap d'un temps, encara no sé per què, vaig anar a caure al PSC...

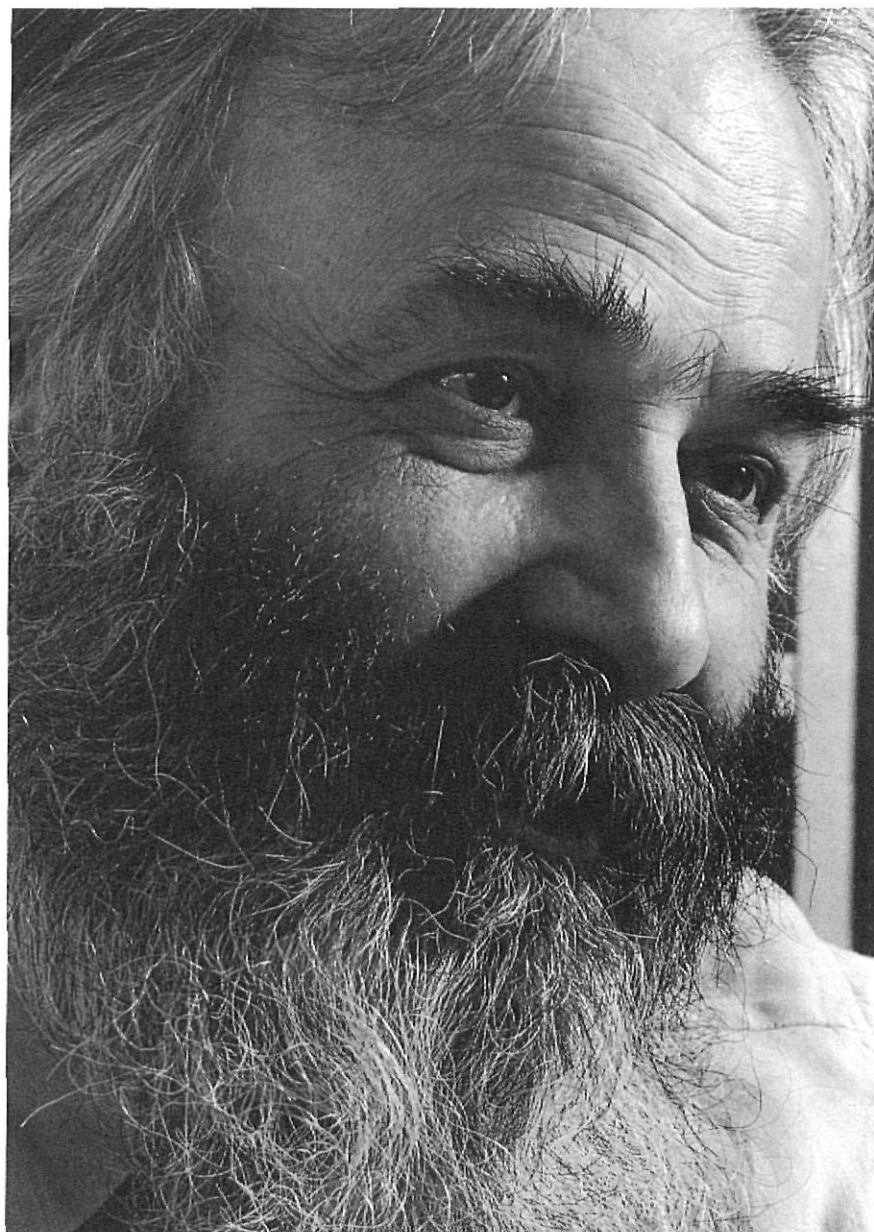
Encara no sap per què?

Suposo que per fidelitat a l'amistat molt personal que havia tingut amb en Just Casero. Quan va sortir del Seminari, en un moment

econòmicament molt difícil per a ell, em va demanar si podia instal·lar-se amb mi a Ca la Filomena, una pensió del carrer Juli Garreta de Girona on vam viure una temporada uns quants empordanesos, com en Josep Tero, en Carles Pàramo o jo. D'aquell contacte amb en Just Casero va néixer una amistat molt forta. Quan ell va morir, em va semblar que podia continuar la seva lluita afegint-me a l'aventura socialista. Vaig entrar al PSC el 1982 i vaig ser regidor de l'Ajuntament de Girona fins al 1991. Vaig arribar a ser el primer secretari del partit a les comarques gironines. I també un dels que van intentar desvincular el partit del PSOE, però va ser pràcticament impossible adoptar un plantejament catalanista en el PSC. Recordo que en el congrés en què havia de defensar aquesta posició van passar la discussió de la meua proposta a les tres de la matinada, sota la vigilància estricta de Narcís Serra, perquè no pogués trobar de cap manera el suport necessari. La meua proposta no va ser acceptada, i després de la derrota em van premiar nomenant-me conseller nacional sense dir-me'n res abans. Vaig veure que no ens en sortiríem i al cap d'un temps vaig plegar

«Ara les administracions públiques fan les ciutats i els pobles més bonics, però no resolen els problemes socials de la majoria dels ciutadans»

del PSC, on vaig conèixer gent extraordinària i de bona fe. Hi tinc molt bons amics, com l'alcalde de Girona, Joaquim Nadal.

Vostè sempre ha afirmat que Joaquim Nadal és una de les persones a qui admira més...

L'admiro de manera profunda. Ha estat una persona molt important en la meua vida. Però trobo que

s'ha anat quedant sol. Viu en una illa molt gran i això li fa cometre errors considerables bastant sovint. S'ha tret del damunt persones trempades que l'estimaven de debò. Ara viu envoltat d'una cort d'aduladors. És innegable que Girona nota els resultats de la seva gestió, però desgraciadament la seva política no té absolutament cap ingredient d'esquerres.

On se situa ara políticament?

Crec que es pot liquidar el capitalisme i canviar el món a través de noves tàctiques. Em sento a prop dels moviments contra la globalització de la nostra societat. M'identifico amb un pensament socialista i anarquista.

Es declara alhora socialista i anarquista?

L'anarquisme és la millor doctrina que conec. Però és difícil des de l'anarquisme tirar endavant projectes que serveixin per a tothom. Si vols fer política efectiva, has de seguir l'ideari socialista.

Vostè és un dels fundadors del taller de cultura Memòria, Lluita i Resistència. El van muntar per combatre l'amnèsia col·lectiva?

El vam crear en Joan Sureda, en Sebas Parra, jo i altres persones que vam sortir foragitades dels sistemes més convencionals de fer política. El nostre objectiu és recordar el que mai no s'explica i fer justícia a l'esforç de tantes persones que han combatut per la llibertat. L'experiència del Che Guevara és exemplar. He conegut molta gent que va impulsar amb ell la revolució cubana i el seu testimoni em sembla clau per entendre com s'han de canalitzar les reivindicacions dels drets humans. Ens equivocarem mentre els plantegem de manera individual, tal com ho vol el capitalisme. El que cal és enfocar-los des d'una visió col·lectiva.

Confessa que una de les seves grans passions és el dret com a substantiu. Què significa per a vostè el dret com a substantiu?

El dret és un mecanisme clarament en mans del poder. Resulta retòric afirmar que tothom té drets mentre

«No sóc un advocat de causes perdudes. Em sentiré sempre al costat de les persones que volen canviar el món, sobretot els moviments juvenils»

la gent no ens ho creguem i no ho demostrem exigint-los. El sistema aconsegueix que ara com ara els drets siguin un conte a la vora del foc. Si els ciutadans exercissin a cada moment tots els seus drets, viuríem una revolució i el món canviaria. No tenim només drets individuals, sinó que també hem de fer ús dels que tenim a nivell col·lectiu. Els ciutadans no exercim els nostres drets perquè no tenim consciència que són nostres. I si en tenim consciència, perdem les ganes d'exercir-los quan anem al jutjat, perquè no ens hi faciliten l'exercici dels nostres drets. M'hi jugo molt, amb el que diré ara, però és el que penso: em fa la impressió que els jutges coneixen perfectament els drets, però no sé si moltes vegades se'ls creuen. L'article 17 de la Constitució espanyola diu que el ciutadà té una llibertat absoluta i que només se li pot limitar en casos excepcionals. No tinc clar que els jutges creguin en el contingut real d'aquest article. Els drets estan carregats de principis i de valors. Aquesta visió del dret s'adquireix amb la vida. No s'aprèn ni amb els llibres ni amb les sentències. No culpo els jutges de res; només comento que no creuen prou en els drets perquè pateixen un problema de dèficit de valors.

Vostè té fama de defensar els col·lectius socials més marginats. És un advocat de causes perdudes?
Perdudes, no. En tot cas, difícils o impossibles. Em sentiré sempre al costat de les persones que volen canviar el món, sobretot els moviments juvenils. Ara les administracions públiques fan les ciutats i els pobles més bonics, però no resolen els problemes socials de la majoria dels ciutadans. El que fan ho hau-

rien pogut fer els ajuntaments franquistes, si haguessin tingut recursos. Serveixen per a això, els ajuntaments democràtics? El que cal són institucions participatives. Tot el que es faci en un municipi ha de ser consultat abans als ciutadans, tal com passa en algunes experiències de democràcia autèntica al Brasil. La resta són collonades. És hipòcrita que la policia hagi d'anar a treure a cops de pal els joves que ocupen habitatges abandonats.

Quina de les causes per les quals lluita troba més preocupant?

N'hi ha unes quantes que em preocupen especialment. Una és la dels moviments d'ocupació d'edificis deshabitats. Té una solució fàcil. L'únic que cal és que els governs no siguin còmplices de l'especulació econòmica de l'urbanisme i que atenguin les demandes existents. Un altre és la de legalització de la droga. S'ha de despenalitzar el consum de droga per evitar que els grans traficants puguin comerciar sense impediments i per aconseguir que no

vagin a la presó els qui en prenen. Una de les causes més preocupants és la dels immigrants. És un debat en el qual s'hauria d'implicar tothom, sobretot els joves i els empresaris. No tenim prou clar que quan parlem d'emigració parlem de treball. Si no, parlariem de turisme. Cal regular les garanties perquè tothom pugui treballar amb dignitat sense cap limitació legal, vingui del país que vingui. Els treballadors immigrants han de tenir la mateixa protecció que els del país i han de poder fer la feina amb les mateixes condicions. El que en tot cas s'ha de pactar és el sistema d'integració dels immigrants. Se'ls ha d'obrir les portes perquè puguin venir; i a la vegada se'ls ha de dir quin és el nostre model de societat, pel que fa a l'escola i a altres aspectes bàsics, perquè el respectin i s'hi integrin. Si no els sembla bé, s'ha de negociar el que demanen. Si volen tenir mesquites, per exemple, s'ha de veure com i on es construeixen.

Xevi Planas

